

Με βάση την τεχνική της κατασκευής του αλλά και τις χρονολογίες που φέρουν μερικές εικόνες του τέμπλου, πρέπει να κτίστηκε στα μέσα του 17ου αιώνα, στη θέση άλλου παλαιότερου ναού, του οποίου την ίδρυση ο Σεραφείμ εντελώς ατεκμηρίωτα -ως συνήθως- τοποθετεί στο 13ο αιώνα. Τιμάται στη μνήμη της Γέννησης της Θεοτόκου. Είναι μονόκλιτη θολωτή βασιλική με τρουλλοειδή εγκάρσιο θόλο, ο οποίος ενώ εξωτερικά εμφανίζεται ως ορθογώνιος, στο εσωτερικό στρογγυλεύονται οι γωνίες του και γίνεται κυκλικός. Άλλη μία ιδιορρυθμία παρουσιάζει το κτίριο στις μακρές πλευρές του, όπου αντί για τους συνηθισμένους στα χρόνια της τουρκοκρατίας ημικυκλικούς "χορούς" συναντούμε μεγάλες ορθογώνιες προεξοχές των τοίχων -στοιχείο πρωτόγνωρο και μοναδικό στη ναοδομία της περιοχής της Άρτας. Επειδή οι υποτυπώδεις αυτοί χοροί δεν προσφέρουν τίποτα στην αισθητική του μνημείου, συμπεραίνεται ότι έγιναν αποκλειστικά για να στηρίξουν με τις καμάρες τους τον τετράγωνο ψευδοτρούλλο.

Ο ναός είναι πλακοσκέπαστος με απλή τοιχοποιία χωρίς κεραμοπλαστική ή άλλη διακόσμηση. Η εμφανής αναντιστοιχία της βόρειας θύρας του ναού με το υπέρθυρό της, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι περιορίστηκε το άνοιγμα αυτής της θύρας, πιθανότατα κατά τον ταραχώδη - για την περιοχή - 19ο αιώνα, για μεγαλύτερη ασφάλεια.

Τοιχογραφίες υπάρχουν στο Ιερό και στον κυρίως ναό, αλλά είναι δυσδιάκριτες τόσο απ' τη φθορά του χρόνου όσο και από την αιθάλη. Οι τοιχογραφίες που πιθανότατα υπήρχαν στο νάρθηκα δε σώζονται, διότι οι τοίχοι του καλύφθηκαν από παλιά με επάλληλα ασβεστοκονιάματα. Επίσης δεν μας είναι γνωστός ο χρόνος κατασκευής του γραπτού διακόσμου, εικάζεται όμως ότι είναι σύγχρονος με την ίδρυση του ναού, δηλαδή του 17ου αιώνα.

Στο όχι αξιόλογης τέχνης ξυλόγλυπτο τέμπλο υπήρχαν - αλλά αφαιρέθηκαν για ασφάλεια - και δύο φορητές εικόνες με τη χρονολογία 1665, στοιχείο που βοηθάει στη χρονολόγηση όχι μόνο ολόκληρου του γραπτού διακόσμου αλλά και του ίδιου του ναού. Στο μνημείο υπήρχαν και άλλες φορητές εικόνες μεγάλης αξίας, απ' τις οποίες άλλες εκλάπηκαν κι άλλες φυλάσσονται στο μουσείο.

Η ιστορία του μοναστηριού για πολλά χρόνια συνδέθηκε με την εθνική μας ιστορία: Σ' αυτό οι Ραδοβυζινοί καπεταναίοι Σκαλτσογιάννης, Τσιγαρίδας, Κατσιγιάννης και Κοσσυβάκης κήρυξαν στις 25 Ιανουαρίου του 1854 επανάσταση κατά των Τούρκων, τη γνωστή ως επανάσταση της Μπότσης.

Οι εργασίες διαμόρφωσης του περιβάλλοντα το ναό χώρου που έγιναν πρόσφατα, είχαν ως αποτέλεσμα την αισθητική αναβάθμιση του μνημείου.

(Κείμενα και εικόνες από το βιβλίο του Κων/νου Θ. Γιαννέλου «Τα Βυζαντινά Μνημεία της Άρτας»)